

ONLINE
congres NVGP
donderdag 25 maart &
vrijdag 26 maart 2021

Splijting en integratie

**in therapiegroepen, behandelmilieus
organisaties en samenleving**

Georganiseerd door de Nederlandse vereniging voor groepsdynamica en
groepspsychotherapie (NVGP)

Splijting en integratie

In therapiegroepen, behandelmilieus, organisaties en de samenleving

De wereld waarin we leven kun je vanuit verschillende invalshoeken bekijken. Je kunt het zien als een plek waar je lol kunt maken, waar je geld kunt verdienen of waar je vooral energie steekt in de zorg voor je kinderen of voor je ouders op leeftijd. Anderen worden misbruikt, afgewezen en reageren met woede en/of achterdocht. Splijting is een van de centrale afweermechanismes bij de borderline problematiek terwijl integratie een van de belangrijkste helende factoren is. Groepstherapeuten kijken in hun therapiegroepen naar dynamiek, verbinding, betekenis en hebben oog voor parallelprocessen met teams, organisaties en de samenleving.

De congrescommissie heeft zich de vraag gesteld in hoeverre alles wat zich in de wereld afspeelt, zoals toenemend nationalisme, het uitsluiten van migranten en vluchtelingen, via het fenomeen van het parallelproces zich ook voordoet in onze GGZ-instellingen, onze behandelafdelingen, onze behandelteams en onze therapiegroepen. In dit NVGP-congres zal een aantal hoofdsprekers u meenemen in hun reflecties over dit onderwerp. Nelleke Nicolai, Sandra Schruijer, Arno van Dam, Bill Roller en Dirk de Wachter zullen ingaan op splijting en integratie met betrekking tot de verschillende niveaus van het individu, groepen, organisaties en de samenleving. De workshophouders bieden u een kijkje in de wijze waarop zij in hun praktijk omgaan met splijting en integratie. In een gevarieerd aanbod is er onder andere aandacht voor: vaktherapie, het bewust ontregelen in groepen, omgaan met splitsing in groepen, teams en (GGZ) organisaties, splijting bij adolescenten in klinische behandelgroepen en de co-therapie relatie.

De hoofdspreker is dit jaar de Amerikaan Bill Roller, een psychotherapeut die zijn sporen heeft verdiend in de systeem- en groepspsychotherapie en die zich al jaren bezig houdt met het zondebokfenomeen. Hij zal een lezing geven over de ethische vraagstukken in onze samenlevingen en het omgaan met een zondebok.

Wij wensen u inspirerende dagen toe.

De Congrescommissie:
Salvatore Vitale, voorzitter
Pierre Sebregts
Wubbo Scholte
Niels Tinga

PROGRAMMA

DONDERDAG 25 MAART 2021 *

20.00 – 20.45 **L'homme engagé: A Clinician's Lifetime Engagement with Ethics**
Bill Roller ▶

20.45 – 21.30 Gelegenheid tot vragen en discussie

* Voor deelnemers aan het congres is deze lezing nog twee weken beschikbaar om op een later moment (nogmaals) te bekijken

VRIJDAG 26 MAART 2021

10.00 – 10.20 **Welkom** door dagvoorzitters
Klaartje van Hest en Marc Daemen

10.20 – 10.35 **Opening** door
José van Reijen, voorzitter NVGP

10.35 – 11.20 **Splitsen en slijten**
Nelleke Nicolai ▶

11.20 – 11.30 Pauze

11.30 – 12.30 **Het werken met verschil in inter-organisationale samenwerking: een groepsdynamisch perspectief**
Sandra Schruijer ▶

12.30 – 13.30 Lunchpauze

13.30 – 14.45 Workshops

14.45 – 15.00 Pauze

15.00 – 15.45 **Het sociale gedrag van mensen met een antisociale persoonlijkheidsstoornis in groepsbehandelingen, psychotherapie en andere netwerken**
Arno van Dam ▶

15.45 – 16.45 **De maatschappij als patiënt?**
Dirk de Wachter ▶

16.45 – 17.00 Afsluiting door de dagvoorzitters

Vanaf 17.00 Digitale borrel in breakout rooms

LEZINGEN

**Bill
Roller**

L'homme engagé: A Clinician's Lifetime Engagement with Ethics

In zijn lezing gaat Bill Roller in op de ethische vraagstukken in de samenleving die vragen om acties en het bewustzijn van burgers. Het wereldwijd tot zondebok maken van vluchtelingen en migranten en de doorgaande planning van kernoorlogen zijn twee voorbeelden van ethische vraagstukken. Als therapeuten hebben we de plicht om agressieve zondebokfenomenen in onze therapiegroepen en in de landen en culturen waarin we leven bewust te worden en zoveel mogelijk te stoppen.

De voertaal van de lezing door Bill Roller is Engels

**Nelleke
Nicolai**

Splitsen en splijten

Splitsen is het meest bekend als afweermecanisme; je haalt op basis van gedrag en attributies aspecten van iemand uit elkaar, maakt de ene puur goed en de ander puur slecht. Het resultaat is een snelle afwisseling van idealisering en devaluering. Splitsen kan ook een interpersoonlijk proces zijn. Het treedt regelmatig op in systemen en groepen: het bekendste is het zondebokmechanisme. Een persoon of groep deugt niet en de rest dus wel. In een ander perspectief is splitsen eerder een vooraf gegeven dual proces van denken en ervaren dat pas in de loop van de ontwikkeling geïntegreerd kan worden, maar dus ook kan terugvallen. Bijvoorbeeld in tijden van stress, geweld of maatschappelijke onrust. In de lezing zal zij "splitsen" toelichten vanuit de theorie van Freud, Klein en Bion. Stress, groepsprocessen, maar ook propaganda en dreiging kan mensen er snel toebrengen de Ander als slecht te beschouwen en zich achtervolgd te voelen. In haar lezing gaat Nelleke Nicolai dieper in op deze mechanismen.

PERSONALIA

Bill Roller, relatie- en gezinstherapeut en psychotherapeut. Werkzaam als organisatie consultant in zijn eigen praktijk in Berkeley, California. In 2017 publiceerde hij samen met Philip Zimbardo, bekend van het Stanford prison experiment, in the International journal of group psychotherapy over The Berkeley Civic Courage and Heroism Experiment: The Group Dynamics of Individuals Acting in Concert to Advance Ethical Goals in the Public Interest. Bill Roller is tevens oprichter en voorzitter van the Berkeley Group Therapy Education Foundation, een non-profit organisatie die zich heeft toegelegd op het onderwijzen van het publiek in het doel en de waarden van de groepstherapie en het ontwikkelen van programma's en materialen voor het trainen van groepspsychotherapeuten.

Nelleke Nicolai, psychiater-psychotherapeut. Werkzaam in de eigen praktijk als supervisor, leertherapeut psychoanalyticus.

LEZINGEN vervolg

Sandra Schruijer

Het werken met verschil in interorganisationele samenwerking: een groepsdynamisch perspectief

In deze lezing vertelt Sandra Schruijer over de groepsdynamiek van samenwerking over de organisatiegrenzen heen. Samenwerking wordt aangegaan juist omdat organisaties verschillende competenties, identiteit en belangen hebben en de wens bestaat elkaar waarde toe te voegen in het realiseren van een gemeenschappelijk doel. Maar het werken met verschil is (emotioneel) niet eenvoudig – verschil wordt vaak uitvergroot dan wel genegeerd. Sandra Schruijer zal de groepsdynamiek schetsen aan de hand van praktijkvoorbeelden en ingaan op de vraag wat er voor nodig is om te kunnen kapitaliseren op verschil en zo interorganisationele samenwerking mogelijk te maken.

Arno van Dam

Het sociale gedrag van mensen met een antisociale persoonlijkheidsstoornis in groepsbehandelingen, psychotherapie en andere netwerken

Bij de term antisociaal zou men ten onrechte kunnen denken dat mensen met deze persoonlijkheidsstoornis geen behoefte hebben aan sociaal contact of niet kunnen functioneren binnen sociale netwerken. Het tegendeel is waar. Mensen met een antisociale persoonlijkheidsstoornis voelen zich aangetrokken tot andere mensen, hebben vaak veel sociale contacten en functioneren ook vaak binnen groepen. Dit kan vervolgens sterke emoties oproepen bij andere mensen, in het bijzonder groepsleden en therapeuten. In dit referaat zal zowel vanuit de wetenschappelijke literatuur als eigen onderzoek de sociale dynamiek van personen met een antisociale persoonlijkheidsstoornis besproken worden. In het bijzonder zal ook ingegaan worden op het functioneren van deze mensen binnen extremistische netwerken. Vervolgens zal ingegaan worden op de vraag hoe deze kennis door behandelaren in de GGZ toegepast kan worden in behandelingen, groepsbehandelingen en het hanteren van de therapeutische relatie.

Dirk de Wachter

De maatschappij als patiënt?

Dirk de Wachter zal de dag afsluiten met een lezing over de maatschappij. Tegenover het materialistisch reductionisme van de huidige psychiatrie durven we een contextuele visie te stellen, waarin de symptomen van de patiënt een teken zijn van de tijd. Hij bespreekt processen als splitsing, vernietiging, onvoorspelbaarheid, eenzaamheid en impulsiviteit in een breder maatschappelijk kader en hoopt ook een aanzet te geven tot hoopvolle kenteringen.

PERSONALIA vervolg

Sandra Schruijer, hoogleraar Organisatiepsychologie aan TIAS, hoogleraar organisatiewetenschap aan de Utrecht University School of Governance, Utrecht University, Directeur Professional Development Int. B.V. Zij verzorgt onderwijs op gebied van samenwerking tussen organisaties, organisatieverandering en -ontwikkeling en leiderschap. Haar onderzoek richt zich op het begrijpen van de sociale dynamiek van multipartijensamenwerking, zoals de rol van diversiteit, vertrouwen, en conflict.

Arno van Dam, klinisch psycholoog. Bijzonder hoogleraar Antisociaal gedrag, psychiatrie en maatschappij. Tranzo, Tilburg University. Werkzaam als hoofd wetenschappelijk onderzoek GGZ WNB en onderzoek coördinator Landelijk Steunpunt Extremisme (LSE).

Dirk de Wachter is psychiater-psychotherapeut, professor aan de KU Leuven en diensthoofd systeem- en gezinstherapie aan het Universitair Psychiatrisch Centrum van de K.U. Leuven. Hij is opleider en supervisor in de gezinstherapie in verschillende centra in binnen- en buitenland. Voor het brede publiek is hij bekend van zijn bestseller *Borderline Times* (2012) en zijn overige boeken *Liefde* (2014), *de Wereld van de Wachter* (2019) en zijn meest recente boek *de Kunst van het ongelukkig zijn* (2019).

WORKSHOPS

Nr. 1: Ontregelen in groepspsychotherapie

Door Wubbo Scholte

Elk veranderingsproces vraagt loskomen van oude patronen om ruimte te maken voor nieuwe gevoelens, gedachtes en gedrag. Ontregelen is hierbij een interventie waar veel therapeuten bang voor zijn maar wat wel noodzakelijk is voor het initiëren van een veranderingsproces. In deze workshop gaan we na wat ontregelen is en hoe deze interventie toegepast kan worden in een groep waarbij we met name ingaan op het verschil van ontregelen bij borderline en neurotische problematiek. We leggen de nadruk op ontregelen met behoud van de werkrelatie en als invalshoek om tot verdieping van het contact en inzicht van eigen problematiek te komen. Naast uitleg zullen er voorbeelden gegeven worden van ontregelen.

Nr. 2: Elk voordeel heeft zijn nadeel

Door Cor van Geffen en Marian Timmermans

Deze workshop heeft als ondertitel "De moeite om met splitsing in groepen te werken", waarbij de deelnemers het fenomeen 'splitsing' verkennen als een verdedigingsmechanisme tegen interne conflicten in groepen. De rol van het onbewuste in groepen en organisaties komt aan de orde met behulp van modellen uit de Transactionele Analyse. De ervaring in deze workshop leidt naar concrete handvatten om splitsing in groepen te benutten c.q. waar nodig te integreren. Het concept van 'grenzen in groepen' is een typisch TA concept om te kijken naar organisaties en groepen. Het (h)erkennen van die grenzen, het onderzoeken van die grenzen op doorlaatbaarheid, en het vestigen van gezonde grenzen biedt mogelijkheden voor integratie. In de workshop werken we met voorbeelden uit de praktijk.

Nr. 3: Hoe een behandelteam gehecht kan blijven?

Door Lenny de Pooter en Jacqueline Biesheuvel

In de workshop zal het gaan over splinging in klinische groepen voor adolescenten en het verband met de hechting van elk persoonlijk individu. Daarnaast worden parallelprocessen besproken binnen de behandelgroep en het behandelteam, aan de hand van eigen ervaringen in teams en behandelrelaties. Deze thema's worden verduidelijkt aan de hand van theoretische ondersteuning en herstellende groepstechnieken mede vanuit de schema-therapie.

Nr. 4: De groep als instrument

Door Willem de Haas

In deze workshop geeft Willem de Haas tips hoe je op professionele wijze groepsbehandeling of het leiden van een zorgteam uitvoert. In het tweede deel van de workshop is er ruimte voor vragen uit de praktijk. Deze workshop is een herhaling van de webinar die Willem de Haas op 18 januari jl. via de RINO Amsterdam gaf, naar aanleiding van het verschijnen van de herziene editie van zijn boek 'Groepsbehandeling en Teambegeleiding in de Zorg'.

PERSONALIA vervolg

Wubbo Scholte, klinisch psycholoog-psychotherapeut en P-opleider psychotherapie. Werkzaam bij Eleos.

Cor van Geffen, coach, facilitator teamontwikkeling, trainer en opleider. Werkzaam bij Artha inspireert en opleider bij TA academie Soesterberg en bij Nyenrode Universiteit TA met als specialisme TA in organisaties.

Marian Timmermans, coach en procesbegeleider. Werkzaam bij Marian Timmermans Consult gevestigd te Venray, TA academie Soesterberg en The Berne Institute Kegworth (UK): TA opleider (specialisme: TA in organisaties).

Lenny de Pooter, psychotherapeut. Werkzaam bij De Viersprong.

Jacqueline Biesheuvel, Gz-psycholoog. Werkzaam bij de afdeling Adolescenten van de Viersprong.

Willem de Haas is psychotherapeut-klinisch psycholoog en supervisor en opleider van de NVGP. Van deze vereniging is hij ook voorzitter van de wetenschapscommissie. Hij is werkzaam in zijn eigen psychotherapiepraktijk, en werkzaam als docent groepsdynamica en groepstherapie bij de Rino Amsterdam en het PPO te Groningen. Daarnaast verzorgt hij via zijn eigen trainings- en adviesbureau lezingen, workshops en trainingen op het gebied van groepsdynamica, groepsbehandeling en de organisatie van zorgteams.

WORKSHOPS vervolg

Nr. 5: Co-therapie, een uitdaging en een zegen

Door Charles Huffstadt en Mila Remijns

Wat is nodig voor een succesvolle co-therapie relatie? In deze interactieve workshop nodigen we co-therapeuten koppels uit in de groep stil te staan bij hun samenwerking; verder staan we stil bij de literatuur over dit onderwerp en komen mogelijke valkuilen aan bod. In de workshop komen de volgende onderwerpen aan bod: kennis uit de literatuur en wetenschappelijk onderzoek, voor- en nadelen van co-therapie, kenmerkende valkuilen in de samenwerking en tips om de samenwerking te verbeteren. Er zal gewerkt worden op basis van het materiaal dat ingebracht wordt door de deelnemers zelf.

Nr. 6: De dynamiek van splijten en verzoenen in (teams binnen) GGZ-organisaties. Hoe vanuit inhoudelijke visie (met kennis van de groepsdynamica) te blijven (be)sturen?

Door Helga Aalders en Ariëtte van Reekum

Het besturen en leiden van (onderdelen van) een GGZ-instelling vraagt om oog voor de maatschappelijke/externe dynamiek in parallel met de interne dynamiek van de organisatie. De workshophouders zullen van uit hun ervaring als bestuurder en inhoudelijk leidinggevende aan de hand van voorbeelden uit de praktijk laten zien hoe de principes van splijting en verzoening daarbij een rol spelen en dit de deelnemers ook aan de lijve laten ervaren. Daarbij zullen zij met name gebruik maken van het werk van Morris Nitsun en van Wilfred Bion. Deelnemers worden uitgenodigd vanuit verschillende rollen in organisaties mee te denken en te ervaren hoe in een organisatie samen te werken rondom de gemeenschappelijke (groeps)taak: goede zorg voor onze patiënten!

Nr. 7: Functioneel Subgroepen; de basisinterventie van System Centred Therapy

Door Berry Trip

In deze workshop maak je kennis met Functioneel Subgroepen. Deze werkvorm is ontwikkeld door wijlen dr. Yvonne Agazarian, stichter van System Centred Therapy & Institute te Philadelphia. Centraal thema is het integreren van verschillen, zodat het systeem(groep/team) zich kan blijven ontwikkelen en vernieuwen. Iedereen is een stem voor het systeem en elk verschil is van belang als informatie voor de groep. Subgroepen als werkvorm kenmerkt zich door eerst te reflecteren, zowel inhoudelijk als emotioneel, waarmee een subgroep werkt rondom een thema. Heeft deze subgroep voldoende gewerkt, dan komt er ruimte in de groep voor een verschil: een ander onderwerp dat leeft in de groep. Een volgende subgroep start dan met werken. Je leert de basisprincipes van sub-groepen kennen.

PERSONALIA vervolg

Charles Huffstadt, psychotherapeut.

Werkzaam bij PsyQ te Den Haag en in eigen praktijk.

Mila Remijns, psychotherapeut, gz-psycholoog.

Werkzaam als docent voor de Parnassia Groep Academie en in eigen praktijk.

Helga Aalders, klinisch psycholoog. Werkzaam bij GGZ Altrecht te Utrecht.

Ariëtte van Reekum, psychiater. Is zelfstandig gevestigd en toezichhouder in de zorg

Berry Trip, bewegings- en reïntegratiedeskundige. Werkzaam bij Winnock.

Klaartje van Hest, klinisch psycholoog, psychotherapeut. Senior schematherapeut, groepstherapeut NVGP, cognitief gedragstherapeut. Werkzaam bij Antes: deeltijd verslaving en persoonlijkheid.

Marc Daemen, klinisch psycholoog en P-opleider. Werkzaam bij GGZ Westelijk Noord-Brabant.

José van Reijen, klinisch psycholoog, psychotherapeut. Supervisor, cursusgever en leertherapeut NVGP, NVP en VGct. (Hoofd-) docent groepspsychotherapie, supervisie, werkbegeleiding en leertherapie bij Rinogroep en RCSW. Voorzitter NVGP.

KOSTEN

De kosten voor dit congres bedragen (inclusief online borrel):

€ 250,- voor NVGP-leden

€ 295,- voor niet NVGP-leden

€ 145,- voor opleidingen (zie voor de voorwaarden <https://www.groepspsychotherapie.nl>)

€ 145,- voor basispsychologen, sociotherapeuten en vaktherapeuten

De kosten voor alleen de Keynote van Bill Roller op donderdag 25 maart bedragen:

€ 50,- voor NVGP-leden

€ 65,- voor niet NVGP-leden

Inschrijving

U kunt zich voor dit congres uitsluitend digitaal opgeven via onze website:

<https://www.groepspsychotherapie.nl/>

De definitieve indeling van de workshops geschiedt op volgorde van betaling. Bevestiging van de indeling van de workshops volgt in week 12 **uitsluitend per e-mail**. Wij verzoeken u zich tijdig in te schrijven en te betalen.

Annulering

Uw annulering kunt u per email aan ons doorgeven vóór 6 maart 2021. Ná deze datum is annulering niet meer mogelijk. Wel heeft u dan het recht uw plaats door een ander te laten innemen.

Bij annulering worden € 25,- administratiekosten in rekening gebracht. Reeds betaald inschrijfgeld wordt onder aftrek van deze kosten terugbetaald.

Accreditatie

Accreditatie is voor 26 maart toegekend door de FGzPT (8 punten), NVGP (6 punten), NVvP (6 punten), Kwaliteitsregister Psychotherapie (NVP) (6 punten) en SRVB (6 punten).

Voor de Keynote lezing van Bill Roller op 25 maart is door de FGzPT, NVGP, NVvP en het Kwaliteitsregister Psychotherapie (NVP) elk 2 punten toegekend.

Secretariaat NVGP

Maliebaan 87

3581 CG Utrecht

tel.: 030 670 14 25

e-mail: secretariaat@groepspsychotherapie.nl

<https://www.groepspsychotherapie.nl/>

